

พระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร

พ.ศ. ๒๕๑๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔

เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน
เครื่องจักร เพื่อให้เครื่องจักรเป็นสังหาริมทรัพย์ที่สามารถจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

ทะเบียนจํานองและทำนิติกรรมอื่นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิด พลังงาน เปลี่ยน หรือแปลงสภาพ พลังงาน หรือส่งพลังงาน ขึ้นด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวัด ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์

“จดทะเบียนเครื่องจักร” หมายความว่า การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรและหรือการจดทะเบียนนิติกรรมอื่นเกี่ยวกับเครื่องจักรในภายหลัง

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนเครื่องจักรกลาง หรือนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า นายทะเบียน และเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เครื่องจักรใดที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ เครื่องจักรใดเมื่อได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นสิ่งสาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้ตามมาตรา ๗๐๓ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕๕ มาตรา ๑๓๐๐ และมาตรา ๑๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖ เจ้าของเครื่องจักรใดประสงค์จะจดทะเบียนเครื่องจักร ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลางขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักรทุกจังหวัด และมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดที่จะได้จัดตั้งขึ้นให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาจัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักรในจังหวัดนั้น หรือจะให้มีอำนาจหน้าที่ในจังหวัดอื่นใดด้วยก็ได้

ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางในสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลาง และให้นายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดในสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด และให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดด้วย

ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางและนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักร

มาตรา ๔ หลักเกณฑ์ วิธีการและแบบในการจดทะเบียนเครื่องจักรรวมถึงการประทับหรือทำเครื่องหมายการจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

ทะเบียนไว้ที่เครื่องจักรและการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ในการดำเนินการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง และให้ผู้จดทะเบียนส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำได้ตามความจำเป็น ถ้ามีกรณีเป็นที่ควรเชื่อได้ว่าการขอจดทะเบียนนั้นไม่ถูกต้อง นายทะเบียนอาจปฏิเสธการขอจดทะเบียนนั้นเสียได้ โดยแจ้งเหตุที่ไม่ถูกต้องเป็นหนังสือแก่ผู้ขอจดทะเบียน

เมื่อการขอจดทะเบียนนั้นเป็นการถูกต้อง ให้นายทะเบียนออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้

มาตรา ๑๐ ถ้าหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรสูญหายหรือถูกทำลายให้ผู้ถือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น

ใบแทนให้มีข้อความและรายการเช่นเดียวกับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน

มาตรา ๑๑ เจ้าของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ประสงค์จะย้ายเครื่องจักรไปจากที่ตั้งเดิมแต่ยังอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนเดียวกัน ให้

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ ขอย้ายเครื่องจักรและแจ้งวันที่จะย้ายเครื่องจักรเสร็จ ในการนี้ให้นำหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปตั้งใหม่มาให้นายทะเบียนตรวจสอบด้วย เมื่อได้ย้ายเสร็จแล้วให้แก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง

ในกรณีจะย้ายเครื่องจักรไปอยู่ ณ ที่ตั้งใหม่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนต่างแห่งกัน ให้เจ้าของเครื่องจักรปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง และให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่เครื่องจักรได้จดทะเบียนไว้ แจ้งไปยังนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่เครื่องจักรนั้นจะย้ายไปตั้งใหม่ แล้วให้นายทะเบียนออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ใหม่

ในการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อนายทะเบียน และให้ถือว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิจำนองสืบเนื่องกันไปด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญไปจากรายการที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ผู้ถือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเกี่ยวกับเครื่องจักรนำหนังสือสำคัญแสดงการจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

ทะเบียนมาขอจดทะเบียนใหม่ต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง

ในการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อนายทะเบียน และให้ถือว่าทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นทรัพย์สินจำนองแทนที่ทรัพย์สินเดิม

มาตรา ๑๓ ในกรณีไถ่ถอนการจำนองหรือการขายฝากซึ่งเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ขายฝากซึ่งเครื่องจักรนำหลักฐานแสดงการไถ่ถอนการจำนองหรือการขายฝากของผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากพร้อมกับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรมาขอจดทะเบียนการไถ่ถอนต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น

เมื่อนายทะเบียนตรวจเป็นการถูกต้อง ก็ให้จดลงในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้ปรากฏการไถ่ถอนนั้น

มาตรา ๑๔ ผู้ใด เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมแล้ว ชอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอให้คัด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

สำเนาเอกสารฉบับใด ๆ พร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องมอบให้
ก็ได้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๖ การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถ้าเป็น
เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว และการกระทำนั้น
เป็นไปโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนอง ผู้
กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
สองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน
และพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม
ไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนด
กิจการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน
๑	ค่าจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร เครื่องละ	๕๐๐ บาท หรือถ้าจดทะเบียน หลายเครื่องในโรงงานเดียวและคราว เดียวกัน ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท
๒	ค่าออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการ จดทะเบียนเครื่องจักร ฉบับละ	๒๐ บาท
๓	ค่าเครื่องหมายการจดทะเบียนซึ่ง เจ้าพนักงานได้ประทับหรือทำไว้ที่ เครื่องจักร เครื่องหมายละ	๕๐ บาท หรือถ้าประทับหรือ ทำไว้หลายเครื่องในโรงงานเดียวและ คราวเดียวกัน ไม่เกิน ๕๐๐ บาท
๔	ค่าจดทะเบียนใหม่ตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ ครั้งละ	๕๐ บาท
๕	ค่าจดทะเบียนการจำนองเครื่องจักร	พันละ ๑ ของจำนวนเงินที่จำนอง แต่ อย่างสูงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๖	ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเครื่อง- จักรที่ได้จดทะเบียนแล้ว อย่างอื่น นอกจากจำนอง ครั้งละ	๕๐ บาท
๗	ค่าคำขอหรือแบบพิมพ์ต่าง ๆ ฉบับละ	๑ บาท
๘	ค่าตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บ รักษาไว้ ครั้งละ	๕ บาท
๙	ค่าคัดสำเนาเอกสารพร้อมด้วยคำรับรอง ว่าถูกต้อง หน้าละ	๕ บาท

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการจ้างเครื่องจักรไม่อาจกระทำได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเครื่องจักรมิใช่สิ่งหาทรัพย์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วไปจ้างได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีเงินทุนสำหรับดำเนินกิจการเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม